

ประโยค ๑-๒

ปัญหาและเฉลย บาลีไวยากรณ์

สอบ วันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๖

๑. จงเติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่างต่อไปนี้

ก. สระอีก ๕ ตัว อื่นจากรัสสะ ๓ ตัว คือ ..... ชื่อ ๑

ข. พยัญชนะ ..... ตัวนี้ คือ ..... เรียกว่า อวรรค เพราะไม่เป็น ๑

ค. พยัญชนะที่ ๕ สุตวรรค ซ่อนหน้าพยัญชนะ ..... ได้ทั้ง ๕ ตัว ยกเสีย
แต่ตัว ..... ซึ่งเป็นตัวสะกดอย่างเดียว ๑

๑. ได้เติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่างนั้นดังต่อไปนี้

ก. สระอีก ๕ ตัว อื่นจากรัสสะ ๓ ตัว คือ อา อิ อุ เอ โอ ชื่อ ทิฆะ ๑

ข. พยัญชนะ ๘ ตัวนี้ คือ ย ร ล ว ส ห พ เรียกว่า อวรรค เพราะไม่เป็น
พวกเป็นหมุกกัน ตามฐานกรณ์ที่เกิด ๑

ค. พยัญชนะที่ ๕ สุตวรรค ซ่อนหน้าพยัญชนะในวรรคของตน ได้ ทั้ง ๕ ตัว
ยกเสียแต่ตัว ง ซึ่งเป็นตัวสะกดอย่างเดียว ๑

๒. จงเติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่างต่อไปนี้

ก. ในสระสนธิ อาเทโส มี ๒ ..... ๑ ..... ๑ ๑

ข. อาเทศพยัญชนะนั้น แปลง ท เป็น ต อุ. ว่า ๑

ค. ถ้าเอ และ ห อยู่เบื้องหลัง แปลงนิคคหิตเป็น ..... ดังนี้
ปัจจุตต์-เอว เป็น ๑

๒. ได้เติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่างนั้นดังต่อไปนี้

ก. ในสระสนธิ อาเทโส มี ๒ แปลงสระเบื้องหน้า ๑ แปลงสระเบื้องหลัง ๑

ข. อาเทศพยัญชนะนั้น แปลง ท เป็น ต อุ. ว่า สุกโท เป็น สุกโต ๑

ค. ถ้า เอ และ ห อยู่เบื้องหลัง แปลงนิคคหิตเป็น **ณ** ดังนี้ ปจฺจตุตฺ - เอว
เป็น **ปจฺจตุตฺตณฺ** ๑

๓. จงเติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่างต่อไปนี้

ก. คุณนามและสัพพนามเป็นได้ทั้ง ..... ลิงค์ ๑

ข. ภควนฺตา ภควนฺเต ใช้เป็น ..... ภควนฺโต ใช้เป็น ๑

ค. ปกติสังขยา ตั้งแต่ เอก ถึง จตุ จัดเป็น ..... ตั้งแต่ ปญจ ไป
เป็น ๑

ฅ. ศัพท์เหล่านี้ คือ ย..... ก็ เป็น ๑

ง. ปัจจัยทั้งหลาย คือ ตฺร ..... ๖ เป็น ๑

๓. ได้เติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่างนั้นดังต่อไปนี้

ก. คุณนามและสัพพนามเป็นได้ทั้ง ๓ ลิงค์ ๑

ข. ภควนฺตา ภควนฺเต ใช้เป็น พุวิจนะ สำหรับกล่าวถึงคน ๒ คน, ภควนฺโต
ใช้เป็น พหุจนะ สำหรับกล่าวถึงคนมากตั้งแต่ ๓ คน ขึ้นไป ๑

ค. ปกติสังขยา ตั้งแต่ เอก ถึง จตุ จัดเป็น สัพพนาม ตั้งแต่ ปญจ ไป
เป็น คุณนาม ๑

ฅ. ศัพท์เหล่านี้ คือ ย อณฺณ อณฺณตฺร อณฺณตฺม ปฺร อปฺร กตฺร กตฺม เอก
เอกจฺจ สพฺพ ก็ เป็น อนิยม ๑

ง. ปัจจัยทั้งหลาย คือ ตฺร ตฺถ ห ฐ ฐิ หิ หํ หิณฺจณฺ ๖ เป็นเครื่องหมาย
สัตตมวิภক্তি ๑

๔. กาลาติปตฺติ บอกกาลอะไร แปลว่าอย่างไร ถ้ามี อ อยู่หน้า แปลว่าอย่างไร
จงยกอุทาหรณ์พร้อมทั้งแปลมาให้ดูด้วย ๑

๔. กาลาติปตฺติ บอกอนาคตกาลแห่งอดีต แปลว่า "จัก - แล้ว" ถ้ามี อ อยู่หน้า
แปลว่า "จักได้ - แล้ว" อุ. โส เจ ยานํ ลภิสฺสา อคฺจฺฉิสฺสา ถ้าว่า เขาจักได้แล้ว
ซึ่งยานไชรฺ (เขา) จักได้ไปแล้ว" ๑

๕. ก. จงเขียนคำแปลรูปวิเคราะห์ พร้อมทั้งบอกรูป สาธนะ และ ปัจจัยมาด้วย
- (๑) วิชาชาติ สีเลนาติ วิญญู ฯ
  - (๒) นิสุสาย นํ วสตีติ นิสุสโย ฯ
  - (๓) อวสนุติ เขตถาติ อวาโส ฯ
- ข. กิตปัจจัยในกิริยากิตก์ คืออะไรบ้าง ปัจจัยไหนบอกกาลอะไร ฯ
๕. ก. ได้เขียนคำแปลรูปวิเคราะห์ พร้อมทั้งบอกรูป สาธนะ และ ปัจจัย ดังนี้
- (๑) (ผู้ใด) ย่อมรู้วิเศษ โดยปกติ เหตุนั้น (ผู้นั้น) ชื่อว่า ผู้รู้วิเศษ โดยปกติ เป็นกัตตุรูป กัตตุสาธนะ ลงในตัดสี่ละ รุ ปัจจัย ฯ
  - (๒) (ศิษย์) อาศัย ซึ่งอาจารย์นั้นอยู่ เหตุนั้น (อาจารย์นั้น) ชื่อว่า เป็นที่อาศัยอยู่ (ของศิษย์) เป็นกัตตุรูป กัมมสาธนะ อ ปัจจัย ฯ
  - (๓) (ภิกษุ ท.) ย่อมอาศัยอยู่ ในประเทศนั้น เหตุนั้น (ประเทศนั้น) ชื่อว่า เป็นที่อาศัยอยู่ (แห่งภิกษุ ท.) เป็นกัตตุรูป อธิกรณสาธนะ ณ ปัจจัย ฯ
- ข. อนุต ตวนตุ ตาวิ ฯ อนุต บอกปัจจุบันกาล ตวนตุ ตาวิ บอกอดีตกาล ฯ
๖. พุทฺธรตน์, สราชิกา (ปริสา) เป็นสมาสอะไร จงตั้งวิเคราะห์พร้อมทั้งเขียนคำแปลรูปวิเคราะห์นั้นมาด้วย ฯ
๖. พุทฺธรตน์ เป็น อวธารณบุพพบท กัมมธารยสมาส
- วิ. พุทฺโธ เอว รตน์ พุทฺธรตน์ รัตนะ คือ พระพุทธเจ้า ฯ
- สราชิกา เป็น สห บุพพบท พหุพพิหิสมาส
- วิ. สห รณฺญา ยา วุตตตีติ สราชิกา ปริสา บริษัทใด ย่อมเป็นไปกับด้วย พระราชา เหตุนั้น (สา ปริสา บริษัทนั้น) ชื่อว่า เป็นไปกับด้วยพระราชา ฯ
๗. ชาตาทิตฺทชิต มิปัจจัยเท่าไร อะไรบ้าง ฯ สากฎโก, กตฺติโก, ชนตา, ลงปัจจัย อะไร ในตัดทิตไหน จงตั้งวิเคราะห์และเขียนคำแปลมาด้วย ฯ

๑. มีปัจจัย ๓ คือ อิม อีย กिय ฯ

สากฏิกโก ลง ฉก ปัจจัย ในครตยาตีตฺทริต

วิ. สกฺเขน จรตีติ สากฏิกโก (ชนใด) ย่อมเที่ยวไป ด้วยเกวียน เหตุนั้น
(ชนนั้น) ชื่อ สากฏิกะ (ผู้เที่ยวไปด้วยเกวียน) ฯ กตฺติโก ลง ฉ ปัจจัย

ในราคาตีตฺทริต วิ. กตฺติกาย นียตุโต มาโส กตฺติโก เดือน ประกอบด้วย
ฤกษ์กัตติกา ชื่อ กัตติกะ (เดือนประกอบด้วยฤกษ์กัตติกา) ฯ

ชนตา ลง ตา ปัจจัย ในสมุหตฺทริต

วิ. ชนानํ สมุโห ชนตา ประชุม แห่งชน ท. ชื่อว่า ชนตา (ประชุมแห่งชน) ฯ
